І гужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 2. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го СІЧНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 4, 1962 No. 2. VOL. LXIX.

УРЯД ПЛЯНУЄ РЕОРҐАНІЗАЦІЮ АРМІЇ

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МАТИМЕ БІЛЬШУ КОНТРОЛЮ НАД ШЕФАМИ РІЗНИХ РОДІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ

Палм Біч, Флорида. — 2-го січня президент Кеннеді почав наради про реорганізацію армії. Ці наради продовжуються і 3-го січня і в них беруть участь ще віце - президент Линдон Б. Джансон, секретар оборони Роберт МекНамара, його заступник Росвелл Гілпатрік і ген. Максвелл Д. Тейлор, який є військовим дорадником Президента. Один із заплянованих проєктів має дати більшу контролю секретареві оборони над шефами різних технічних відділів, які досі втішалися великою самостійністю у відношенні до централі. Докладніші повідомлення про заплянавані зміни будуть видані за кілька днів. В другому дні нарад, це значить 3-го січня, в цих нарадах братимуть участь і шефи штабу окремих родів збройних сил, і тоді вирішуватимуть „операційні і стратегічні вигляди на 1962-ий рік". Реорганізуючи армію, мають створити окрему команду плянування, яка займатиметься справою досліду і розвитку. Коли зорганізується таку команду, то вона перебере деякі функції окремих технічних відділів, які є очолювані своїми шефами. До цих технічних команд належать: артилерійська, квартирмайстерська, інженерська, хемічна, медична, транспортова і сиґналізаційна. Колишній секретар оборони Роберт М. Ловетт заявив, що реорганізувати ті всі технічні команди можна тільки тоді, коли на це погодиться Конґрес. Дещо можна б змінити і без згоди Конґресу, але основні зміни можна перевести тільки за згодою Конґресу. Іншою більшою інновацією має бути те, що плянується зорганізувати персональний відділ, який матиме контролю над всіми військовиками, крім військових лікарів, правників і капелянів. Секретар оборони тепер матиме більшу контролю над тим, як відбуваються військові номінації. Плянують реорганізувати і окремі армійські одиниці. І так дивізія, що складалася з трьох полків і нараховувала 15 000 вояків, вже тепер складається з п'ятьох бойових частин і нараховує — 14 000 вояків. Секретар оборони МекНамара, перебравши уряд всічні 1961-го року, покликав до життя окрему комісію, яка мала вистудіювати справу організації армії і предложити йому до вирішення. Тепер здійснюють проєкти цієї комісії.

В новому бюджеті будуть збільшені видатки на ракети

Вашинґтон. — З урядових кол повідомляють, що в новому оборонному бюджеті на рік, що почнеться 1-го липня 1962-го року, і що виноситиме $51 більйон, будуть значно збільшені видатки на далекосяжні ракети, головним чином на ракети для підводних човнів „Поляріс" і міжконтинентальні ракети „Мінутмен". На ракети „Поляріс" мають призначити два більйони долярів, а на „Мінутмен" — $2,100,000,000. Тепер, як заявляють із урядових кол, департамент оборони не покладає всієї оборонної надії на 48 далекосяжних ракет „Атлас", ані на новий тип цих ракет званих „Титанами", які вже мають бути заінстальовані в найближчих місяцях. Найважніша оборонна сила тепер, — це 2,000 стратегічних далекосяжних бомбовиків типів Б-42, Б-52 і В-58. Гадають, що бомбовики залишаться головною оборонною силою на найближчі 5 або і 10 років, бо не всі військові чинники готові довіряти далекосяжним ракетам „першої і другої ґенерації", це значить „Атласам" і навіть „Титанам". Ракети „Мінутмен" і „Поляріс", — це вже „третя ґенерація" цієї атомової зброї. Уряд збільшує видатки на ракети, щоб ствердити, що ЗДА не занедбують розбудовувати атомову зброю одночасно із збільшенням збройних сил для ведення звичайної війни.

Сподіваються опозиції Конґресу проти урядового проєкту цивільної оборони

Вашинґтон. — Департамент оборони побоюється, що в Конґресі буде гостра опозиція до урядового проєкту цивільної оборони, головним чином до побудови протирадіяційних сховищ. Департамент оборони видав 48-сторінкову книжечку про те, як повинні виглядати протирадіяційні сховища. Ця книжечка називається „Що ви знаєте і що треба робити на випадок можливої атомової атаки", яку можна дістати в поштовому уряді. Уряд пропонує в новому бюджеті $700 мільйонів на допомогу при будові протирадіяційних сховищ. Цей проєкт піде під обради тієї підкомісії в Палаті Репрезентантів, яку очолює конґресмен Алберт Томас, який є проти того, щоб уряд видавав фонди на сховища. Представник департаменту оборони гадає, що цей конґресмен може причинитися до того, що урядовий проєкт натрапить на труднощі в Конґресі.

Будівельний промисл почав новий рік із 6-відсотковим збільшенням

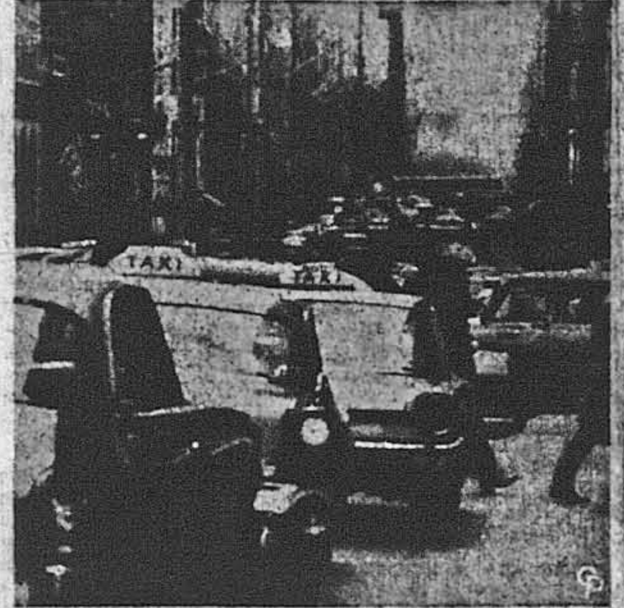
Шикаґо. — Президент Товариства Морґеджових Банкірів Картон С. Столлард заявив, що будівельний промисл пошав новий рік 1962-ий із більшим рухом на 6 відсотків в порівнянні з 1961-им роком. На початку цього року можна говорити, що в 1962-му році збудують 1.325.000 мешкальних одиниць, і що відсоток від морґеджів буде дещо вищий як в попередньому році. Деякою перешкодою в цьому промислі є непевність щодо висоти морґеджів з огляду на те, що є дозволене збільшення банкових відсотків до 4% від ощадностевих вкладок. Контрактори передбачають, що будівельні проєкти в цьому році перевищать вперше суму $80 більйонів. Якщо Конґрес ухвалить $700 мільйонів на будову протирадіяційних сховищ, то видатки на будови будуть більші, як $80 більйонів.

В АМЕРИЦІ

● **Крайова Комісія** для справ ЮНЕСКО бере в оборону Виховно Наукову і Культурну Організацію при Об'єднаних Націях (ЮНЕСКО) проти атак, які час від часу появляються проти цієї організації в різних місцевостях ЗДА. Недавно, між іншим, проти ЮНЕСКО виступив сенатор - демократ із Конектикату Томас Дж. Додд, який твердив, що в публікації цієї організації оскаржується ЗДА в расизмі і антисемітизмі, а про СССР, де є правдивий атисемітизм, нічого не згадується.

● **Інститут публічної опінії** в Принстоні, Н. Дж., Ґеллупа перевів опитування і ствердив вже 13-ий раз в останніх 14-ох роках, що найпопулярнішою жінкою в 1961-му році була пані Ф. Д. Рузвелт. На другому місці є пані Дж. Ф. Кеннеді, а за нею йдуть такі жінки: королева Єлисавета, пані Д. Д. Айзенгавер, пані Клер Бут Лус, Гелен Келлер, мадам Чіянг Кай-шек та інші.

СТРАЙК АВТОБУСІВ У НЮ ЙОРКУ

В Ню Йорку триває уже третій день страйк автобусів деяких приватних автобусних ліній, внаслідок якого сотки тисяч робітників і службовців втратили можливість доїзду до праці. Щоб полегшити ситуацію пожвавлено обслугу таксівками. На фото: П'ята Евню в Ню Йорку з довгим рядом таксівок.

ЗДА видали на допомогу закордонові понад $80 більйонів

Вашинґтон. — Департамент торгівлі обрахував, що ЗДА у фінансовому році, що закінчився 30-го червня 1961-го року, видали на допомогу закордонові суму $5.2 більйона. В цій сумі є видатки на економічну і військову допомогу, на аґенцію харчів для миру, експортово - імпортовий банк та на інші подібні цілі. Від 1945-го року, коли ЗДА почали допомагати закордонним державам, ця країна видала на цю допомогову акцію суму $80,607,000,000. Видатки на військову допомогу в 1961-му році зменшилися до $1,712,000,000 в порівнянні з фінансовим роком 1960, коли вони становили $2.017,000,000. На невійськову допомогу в 1961-му видано $3.5 більйона, в тому за $1.5 більйона вивезли за кордон фармерських продуктів. Інших товарів в 1961-му році вивезли на суму $700 мільйонів, з чого виходить, що американська допомога на невійськові цілі в долярах виносила тільки коло $1.1 більйона. На військову допомогу в Европі видали в 1961 році $564 мільйони, на Далекому Сході і Пацифіку — $712 мільйонів, в Південній Азії і Середньому Сході — $285 мільйонів.

Кастро проти Організації Американських Держав

Гавана. — 2-го січня кубинський прем'єр Кастро виголосив промову до 500 000 слухачів, в якій гостро виступив проти конференції міністрів закордонних справ країн Організації Американських Держав, яка має відбутися 22-го січня ц. р., і на якій мають обговорювати комуністичну загрозу Західньої півкулі з Куби. Кастро сказав, що він в тому дні скличе на збори стільки кубинців, скільки їх ще ніколи разом не було, щоб відповісти „імперіялізмові та його лакеям". Ті збори в дні 22-го січня мають бути „гігантичною національною асамблею кубинського народу", і мають скласти „Другу декляpацію в Гавані". Перша „Гаванська декляpація" була в 1960-му році, коли зібрані Кастром кубинці протестували проти рішення міністрів закордонних справ ОАД в справі комуністичних зв'язків кубинського уряду. Кастро погрожував, що знищить кожного, хто відважився б прибути в характері аґресора на Кубу. Після промови відбувся показ збройної сили Кастра: літали совєтські МІҐ-и, везли протилетунські гармати та ракети і дефілювали збройні відділи по вулицях Гавани.

Д-р Степан Витвицький вернувся з Европи до Ню Йорку

Ню Йорк. — Д-р Степан Витвицький, президент УНР в екзилі, вернувся після майже цілорічного перебування в Европі, куди він виїхав для підготови й переведення 5-ої сесії УНРади. В поворотній дорозі д-р С. Витвицький зупинився в Парижі, де перевів низку зустрічей з видатними українськими діячами у Франції. На пристані в Ню Йорку привітав д-ра Степана Витвицького гурт українських громадян, що явились поруч із його дружиною та членами рідні. Д-р Е. Приходько привітав цього видатного діяча від Ради Представництва ВО УНРади, а проф. І. Паливода від Об'єднання Товариств Прихильників УНР в ЗДА. У своїх коротких промовах вони підкреслили заслуги през. С. Витвицького для справи 5-ої сесії УНРади. — В минулу суботу д-р Степан Витвицький був уже з своєю дружиною на концерті „Думки" в Тавн Голі.

Українець — мікробіолог д-р Іван Кохан — винайшов новий лік проти туберкульози

Даллас, Тексас. — Юнайтед Пресс Інтернешенел повідомляє, що український мікробіолог д-р Іван Кохан винайшов в лябораторії новий фактор, який вбиває туберкульозні бактерії. Д-р Кохан прибув до Далласу два роки тому з Стенфордського університету, де він працював в дослідній лябораторії. Він не твердить, що винайшов новий лік проти туберкульози: „Я працював із тваринами в Стенфорді. Я не тверджу, що я винайшов лік проти ТБ. Я гадаю, що ми маємо новий фактор проти туберкульози, яка нормально є присутня в крові людини. Деякі люди не мають цього фактора. І ті люди є вразливіші на ТБ". Д-р Кохан назвав той новий фактор „туберкульостатичним фактором", який, як показали досліди, „морить голодом і вкінці нищить туберкулічні бацилі в крові".

> **„СВОБОДА" В РІЗДВЯНОМУ ЧАСІ**
>
> З уваги на Свято Різдва Христового, що за старим стилем припадає в неділю, 7-го січня, два чергові числа „Свободи", що появляться з датою п'ятниці 5-го січня і суботи 6-го січня, матимуть різдвяно-святочний зміст і оформлення. Після того, наступне число „Свободи" друкуватиметься у вівторок з датою середи, 10-го січня.

Хрущов ніби хоче миру і не поступається Пейпінґові

Москва. — Нікіта Хрущов започаткував новий рік „миролюбними" заявами і жестами та підтвердженням тих своїх догматичних тез, які викликали різкий спротив збоку комуністичного Китаю. Після куртуазійно - примирливого новорічного звернення до президента Кеннеді і втриманої у подібному оптимістично - примирливому тоні промови на новорічному прийнятті на Кремлі, Хрущов продовжував ту тактику в інтерв'ю, що його дав представникові японської газети „Чубу Ніппон". Хрущов заявив, що мир є „найбільш настирливим питанням нашого часу", бо мир „заторкує безпосередньо долю всіх народів у світі й долю кожної окремої одиниці". Правда, Хрущов знову домагався розв'язання проблеми Німеччини й Берліну та нарікав, що ситуація в Західній Европі „є поважною загрозою для миру". Але він не ставив ніяких нових ультимативних термінів для розв'язки цих проблем і ні в чому не обмежував плянованих ЗДА й Британією нових інформаційних розмов дипломатичним шляхом. В тому самому часі комуно - китайський міністер закордонних справ маршал Чен І, промовляючи в Пейпінґу на новорічному бенкеті, говорив про конечність комуністичної єдности, яка охоплювала б „12 комуністичних країн", ото ж включно з Альбанією, а комуно - китайська преса продовжує мотивування головної тези китайських комуністів, що тривкий мир за тривання капіталістичних країн є неможливий та що на першому місці стоїть справа „визволення" всіх „поневолених" в комуністичному розумінні країн і народів усіма можливими способами, включно з війною.

Комуністи плянують посилити підривну роботу в Західній Німеччині

Бонн. — В останньому тижні минулого року відбулась у Східньому Берліні „робітнича конференція", яка насправді була з'їздом комуністичних аґітаторів у фабриках обох частин поділеної Німеччини. На той з'їзд приїхали із Західньої Німеччини коло 600 комуністичних аґентів, працюючих в західньо - німецьких робітничих клітинах, в професійному русі чи просто по різних фабриках. В Західній Німеччині 5 років тому заборонено леґальну комуністичну партію і вся комуністична робота перенеслась на робітничий терен, у підпілля та в ряди Соціял - демократичної партії. Але взагалі комуністи в Західній Німеччині не мають сили ні впливів. Заснована ними партійна підмінка під назвою Німецька спілка миру не осягнула ні одного мандату в останніх парляментарних виборах. Комуністів у Західній Німеччині нараховують на 70.000. Вони видають підпільним шляхом коло 160 „фабричних відомостей". На тій східньо - берлінській конференції рішено звербувати нових 3.000 партійних членів і видавати ще дальших 100 таких „фабричних відомостей". Комуністи не мають впливів серед західньо - німецького робітництва, бо воно знає, що заробітки й умовини праці у Східній Німеччині куди нижчі і гірші, — та що там заборонені страйки і вільні професійні спілки, тоді, коли комуністи нацьковують до страйків у Західній Німеччині. Соціял - демократи позбулись з своєї програми всіх ліво - догматичних постулятів.

Голляндія погодилась переговорювати з Індонезією про Західню Ґвінею

Гааґа. — Голляндський уряд погодився відмовитись від будь-якої передумови для своїх переговорів з Індонезією про Західню Ґвінею, висловивши надію, що й Індонезія не ставитиме ніяких передумов. Але Індонезія далі настоює, що єдиною темою для таких переговорів є справа передачі влади в Західній Ґвінеї Індонезії, яка має до Західньої Ґвінеї суверенні права. Голляндія раніше настоювала, що долю Західньої Ґвінеї має визначити всенародний плебісцит. Індонезія відмовилась визнати такий принцип, зате обіцює надати Західній Ґвінеї автономію в межах своєї держави. Голляндські соціялісти звернулись з закликом до прем'єра Яна Едуарда де Квея, щоб той поширив базу уряду і прийняв туди також представників соціялістичної партії з уваги на справу Нової Ґвінеї. Але той заклик, твердять газети, не матиме успіху. Індонезійський амбасадор Заірін Заін у Вашинґтоні, перевівши довшу розмову з головою далекосхідного відділу в державному департаменті Авереллом Гарриманом, заявив, що Індонезія бажала б собі, щоб у конференції з Голляндією взяв участь також генеральний секретар ОН У Тант. Становище У Танта до цієї пропозиції ще не відоме.

ЗДА натискають на бельгійських промисловців в Катанзі занехати опозицію

Брюссель. — До столиці Бельгії прибув емеритований американський адмірал Ален Дж. Кірк, президент основаної літом минулого року в Ню Йорку Бельгійсько-американської корпорації розвитку, з метою вплинути на централю бельгійської промислової компанії Уніон Мінієр ді О-Таканґа, щоб та компанія перестала фінансувати й насправді організувати сепаратистичний рух в Катанзі та нацьковувати катанґійського президента Мойсе Чомбе до зірвання договору, зробленого два тижні тому в Кітоні з центральним конґолійським урядом. Адм. Кірк був колись амбасадором у Бельгії і тому має там зв'язки. В минулому тижні два високі американські урядовці приписали тій бельгійській фінансово-промисловій компанії всю вину за клопоти з сепаратистичним рухом Катанґи та впевнили, що за тим рухом криються виключно експлуатаційні еґоїстичні інтереси бельгійських капіталістів. Але згодом ту заяву злагіднено ствердженням державного підсекретаря для політичних справ, Джорджа МекҐжі, який признав, що названа бельгійська компанія вклала в розвиток промислу в Катанзі велетенські капітали і що вона далі продовжуватиме там свою працю, ото ж не можна неґувати також позитивного її значення для господарства Конґа. Мойсе Чомбе оскаржує центральний конґолійський уряд, що він вислав 14.000 свого війська до північної Катанґи, де те військо брутально поводиться з місцевим населенням. Об'єднані Нації зажадали, щоб перехідні пункти з Північної Родезії до Катанґи були сторожені міжнародними обсерваторами, але прем'єр Північної Родезії на це не погодився, бо ніби образився, що йому не вірять, що Північна Родезія не підтримує активно зброєю і вирядом війська Мойсе Чомбе.

● **Московська „Правда"** надрукувала напередодні Нового Року величезну статтю Фіделя Кастра, який, з нагоди трирічних роковин приходу до влади, говорив про успіхи кубинської „соціялістичної революції" та про знищення „американських монополістів" на території Куби.

ЗДА ВІДНОВИЛИ В МОСКВІ ВСТУПНІ РОЗМОВИ ПРО БЕРЛІН

Амбасадор Лювеллин Томпсон після конференції з міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком.

Москва. — Американський амбасадор в СССР Лювеллин Томпсон перевів у вівторок 2 січня ц. р. впродовж 2 годин і 20 хвилин розмову з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком на тему Німеччини й Берліну, щоб перевірити, чи існує база для переведення чотиридержавної конференції в цій справі. Томпсонові товаришив другий секретар амбасади, Кемптон Б. Дженкінс, який — так само, як Томпсон — говорить по-російськи і є спеціялістом від німецьких справ. По совєтському боці в розмові брав участь також Ільїчев, голова европейського відділу в совєтському міністерстві закордонних справ. Хоч — як сказано — Томпсон і Дженкінс говорять по-російськи, а Громико знає англійську мову, все ж приявними були також два перекладачі. Про зміст і вислід конференції не подано ніякої вістки. Томпсон заявив тільки, що він і Громико погодились, що розмови мають продовжуватись. Газети твердять, що на тій конференції підсумовано висліди дотеперішніх інформаційних розмов на тему Німеччини й Берліну, ведених ще літом минулого року у Ню Йорку і Вашинґтоні, при чому частинно взяли були в них участь також державний секретар Дін Раск і навіть сам през. Кеннеді. Того самого дня Томпсон стрінувся з британським амбасадором Франком Робертсом і французьким амбасадором Морісом Дежаном та поінформував їх про свою довгу розмову з Громиком. Наступним розмовцем Громика буде Франк Робертс, але Франція відмовилась від безпосередньої участи у таких розмовах, вважаючи їх зайвими, аж Совєти самі не змінять своєї засадничої позиції в справі Берліну і не перестануть вічно страшити та шантажувати альянтів. Однак остаточно Франція не запротестувала проти таких „дипломатичних контактів", якщо ЗДА й Британія будуть проводити їх, діставши запевнення, що вона, Франція, буде про все докладно інформована і що ніякої міжнародної конференції про справи Німеччини й Берліну без участи Франції не буде. В тому самому дні, як відбулась розмова Томпсона і Громика, „Ізвєстія" оприлюднили нову заяву Хрущова, складену у відповіді на запити, поставлені йому австрійським професором Гансом Тіррінґом. Хрущов потвердив, що єдиний шлях для міжнародних відносин у вирі є співіснування і економічне суперництво між капіталістичними та „соціялістичними" країнами, бо альтернативою такого стану є тільки катастрофальна для цілого людства ракетно - ядрова війна. Хрущов назвав три справи, що їх треба розв'язати задля встановлення тривкого миру: загальне і тотальне розброєння під міжнародною контролею, ліквідація „імперіялістичного" колоніялізму" і справа Німеччини й Берліну. Західні інтерпретатори звертають увагу, що Хрущов поставив справу Берліну щойно на третьому місці, з чого виходило б, що він не думає натискати на підписання мирового договору з „двома Німеччинами" й на ліквідацію волі Західнього Берліну. Зате східньо-німецькі комуністи продовжують гороїжитись і цькувати. В їх органі „Нойс Дойтшлянд" вони зайняли неґативне становище до відновлених альянтсько - совєтських інформаційних розмов на дипломатичному рівені, — бо, мовляв, нема вже що вияснювати після того, як уже „все ясно", що існують дві Німеччини та що минулися відносини, в яких „Совєтський Союз дозволив західнім альянтам на тимчасовий вступ до Берліну".

ЗДА перекинуть до Німеччини дальших 4.000 тисячі вояків і ескадри летунства

Вашинґтон. — З'єдинені Держави перекинуть ще в цьому місяці до Західньої Німеччини дальших дві так званих бойових груп, що складаються однаково з піхоти, як з'єднання летунства, силою 4.000 піхотного війська, плюс різного типу літаки з обслугою. Від часу Берлінської кризи ЗДА перевезли до Західньої Европи 45.000 війська, яке тепер нараховує там кругло 300.000 осіб. Ці дві бойові групи взято з Четвертої піхотної дивізії, стаціонованої в Форт Люїс у стейті Вашинґтоні. Ці комбіновані піхотно-летунські формації зорганізовано щойно недавно, як рухомі бойові одиниці, що їх можна перекидати з місця на місце та які перейшли спеціяльний вишкіл. Тих 4.000 війська, плюс 7.000 американських парашутистів і кругло 300 літаків візьмуть участь у 15-тиденних маневрах, заплянованих на найближчий час з охопленням також французьких і західньо - німецьких збройних сил.

У СВІТІ

● **Католицький архиєпископ Альжиру**, Леон Етієнн Дюваль, проголосив у своєму новорічному зверненні пересторогу проти право-націоналістичної таємної військової організації, яка воює терором під гаслом „Французького Альжиру". Не називаючи тієї організації за іменем він натаврував, як „ворогів Бога", тих, які воюють проти расової гармонії і мирного налагодження зв'язків між різними етнічними групами. Альжирсько - французькі екстремісти давно прозвали архиєпископа Дюваля „Монсіньйором Мохаммедом" за те, що він висловлював симпатії для арабських автохтонів.

● **В лондонському радіо** виступав колишній білий наємний старшина з армії катанґійського президента Мойсе Чомбе, ірляндець Чарльз Ґріффітс, який брав участь у військовій „пацифікаційній" акції проти ворожого названому президентові племени Балюба. Всі військовики дістали від Мойсе Чомбе наказ: стріляти й убивати, або заморити голодом.

● **Президент Західньої Німеччини**, д-р Гайнріх Любке, висловив у своєму новорічному зверненні до німецького народу переконання, що мир і свободу в Західньому Берліні можна буде зберегти, якщо тільки західні державні мужі і німецький нарід, в тому числі особливо західні берлінці, зможуть „витривати нервово" і не податись під тиском совєтських шантажевих спроб. Він приєднався до переконання Конрада Аденауера, що Совєти не захочуть вести війну за Берлін.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Передбачування і вигляди

Прогнози на 1962-ий рік, висловлені у різдвяних і новорічних зверненнях різних державних діячів та в коментарях різномовної міжнародної преси, відзначаються великою здержливістю й обережністю, щоб не наразитись на закид фальшивого пророкування речей, які так і залишаться у сфері пророцтв. В обміні депешами між президентом Кеннеді і Нікітою Хрущовим, у новорічних зверненнях французького президента Шарля де Голя й західньо - німецького президента Гайнріха Любке, в новорічному огляді подій і передбачень „Ню Йорк Таймсу" та інших американських часописів — скрізь видно велику обережність, щоб не ширити паніки песимістичною оцінкою ситуації, поруч із свідомістю, що немає даних для великого оптимізму. Здаючи собі, мабуть, справу з небезпеки дальшого загострювання і так надзвичайно напруженої ситуації, Хрущов обмежився висловленням „надії" на покращання совєтсько - американських взаємин, з облудним запевненням, що „як завжди до цього часу" Совєти зроблять з свого боку все можливе, щоб до такого покращання довести. А Дж. Ф. Кеннеді бажав „мирного і достатнього" нового року, не вдаючись у розгляд „миролюбних" совєтських інтенцій.

Як і за всіх останніх 16 років, розвиток подій залежить у першій мірі від Москви. Розпалена нею холодна війна триватиме з таким насиленням, як його накидатиме совєтський агресивний імперіялізм у відношенні до Західнього Берліну, південної Азії й африканських країн. Сповільнення темпу того насилення й стушування тону погроз та шантажів облегшило б західньо - східні розмови в справі якоїсь компромісової полагоди Берлінської кризи. Хрущов не поставив ніякого нового ультимативного терміну для виконання свого пляну міжнародної леґалізації поділу Німеччини й ліквідації альянтських прав у Захід. Берліні, але водночас ані на крок не відступив від своїх попередніх вимог, виставлених у тому пляні ще в 1958-му році. Те саме стосується загальної ситуації в Ляосі і Південному В'єтнамі: західні держави не хочуть збройно інтервеніювати в тих країнах, де діє підтримувана з Москви й Пейпінґу комуністична партизанка, і тому від тих центрів комуністичної агресії залежить, чи прийде там до замирення, чи ситуація загостриться — або до опанування комуністами тих країн, або таки до згаданої інтервенції з перспективою поширення воєнної пожежі.

Також ніхто із західніх державних мужів та публіцистів не всилі знати, чи Москва або Пейпінґ, які ведуть суперечку за правильність інтерпретації комуністичної догми, але погоджуються щодо спільної цілі опанування всього світу — не виберуть в новому році якихсь нових пунктів у світі для свого політичного наступу, для підривної акції і диверсії. Ніхто не може передбачити, чи большевики на терені Об'єднаних Націй не будуть у ще більшій мірі підтримувати демагогії тих новопосталих азійсько-африканських країн, які керуються виключно своїми вузько - егоїстичними інтересами і раді користуватись совєтською підтримкою без уваги на небезпеку зростання совєтської сили для решти світу.

Також інші загальні пункти й нерозв'язані проблеми у широкому світі успадковані від 1961-го року, оповиті мряковинням. В першу чергу це стосується Альжиру, де змагаються три сили: режим генерала де Голя, арабські партизани й праві французькі націоналісти.

Коли спитали одного західнього дипломата, яка найважливіша подія сталась у 1961-му році, він відповів: „ми пережили його". А на другий запит, чого можна сподіватись від 1962-го року, він відповів: „щоб ми пережили його". Це дуже скромно, але й — реалістично!

У боротьбі проти системи

Започаткована в 1956-му році на 20-му з'їзді Комуністичної партії Совєтського Союзу і дещо поширена 1961-го року на 22-му з'їзді КПСС десталінізація, значить, боротьба з культом особи Сталіна, викликала широкий відгомін не тільки у світовій публічній опінії. Куди ширше й глибше відбилися ці події у свідомості широких мас Совєтського Союзу, викликаючи глибокі внутрішні процеси, загрозливі і небезпечні для самих же основ комуністичної системи. Виступаючи з розвінчуванням Сталіна, прославлюваного колись на всі лади, як вождя, теоретика совєтського й міжнародного комунізму і навіть як „батька народів СССР", Хрущов і його соратники з секретаріяту і президії ЦК були свідомі, що це розвінчання може викликати небажані для компартії ферменти, і тому переводили десталінізацію поволі, виявляючи невеликими дозами тільки частинну правду про злочини Сталіна. Тому також і боротьбу з послідовниками Сталіна, що згуртувалися в т. зв. антипартійній групі, припинили теперішні московські самодержці на словесному засудженні дій цієї групи, не витягаючи супроти її членів — Молотова, Маленкова, Кагановича — усіх, здавалося б, очевидних консеквенцій, тобто усунення з партії і поставлення їх під суд, як активних співучасників злочинів Сталіна.

Коментуючи 22-ий з'їзд КПСС у Москві і зокрема здійснені цим з'їздом десталінізаційні заходи, на цьому місці підкреслювано не раз, що в цій акції Хрущов і його нібито „колективне керівництво" не підуть задалеко. Не тільки з огляду на їхню особисту безпеку, бо й вони не вільні від участи в Сталінових злочинах, але передусім тому, що дальше виявлювання всієї гнилизни комуністичної системи, еманацією якої був увесь культ особи Сталіна, може захитати докраю віру в комуністичну ідею не тільки широких мас, але й мільйонових рядів низового членства комуністичної партії, яке є основою й опорою будованого в СССР комунізму. Висловлені на цьому місці погляди знайшли тепер повне підтвердження у виступах совєтських теоретиків, зокрема на останній нараді в питаннях пропаганди й ідеології.

Під час цієї наради, яку відкрив Хрущов і в якій брало участь 2 700 провідників і агітаторів компартії з усіх сторін Совєтського Союзу, з головною доповіддю на ідеологічні теми виступав Леонід Ільїчов, один із секретарів ЦК КПСС і офіційний теоретик цієї партії. Розвінчуючи на словах нібито далі Сталіна, як вождя і теоретичного божка комунізму, Ільїчов у той же час рішуче перестерігав проти будь-яких спроб „використовувати гостру критику культу особи для цілей, далеких інтересам партії". Зокрема таврував Ільїчов усі намагання „підважувати під претекстом поборювання культу особи самі ж таки основи марксистсько - ленінської теорії". Наводячи низку прикладів, які свідчать про наявність усяких „невірних думок" і тенденцій, Ільїчов зупинився на проблемі культу особи й авторитету вождів, доводячи на всякі лади, що цих двох справ не можна змішувати, бо і „партія і совєтський народ потребують доконечно авторитетних і здібних провідників, відданих справі комунізму".

Виступ Ільїчова доказує, що викликані десталінізацією ферменти починають бити вже по основах комуністичної теорії і практики. Обдурювані й затуманювані довгими десятиріччями люди щораз глибше усвідомлюють, що причина всіх лих і злиднів не в самому Сталіні, а в людоненависницькій системі комунізму. Не забуваючи про злочини Сталіна, вони знають добре, що ні в чому не кращий за нього Хрущов, що один і другий — це тільки представники антинародної, тоталітарної і диктаторської влади над поневоленими народами.

РЕВАНШ ЗА БІЗЕРТУ

Париж. — Ген. де Голь ніколи не був прихильником ОН, вважаючи, що надто демократичним способом не можна регулювати долі світу. Годі йому відмовити слушности, що не можна віддати долю світу в руки організації, в якій за демократичною засадою рішення приймається більшістю голосів держав, що мають мале значення і мало розуміються в політиці. Годі віддати свою долю в руки тих, які у себе не вміють навести мінімального порядку.

Де Голь засадничо проти вирішування світових справ на торговиці, на пропагандивній бочці, якою став скляний палац на Мангеттені. Але цього його погляду ніколи не поділяла французька преса; і то в усьому її вахлярі. Преса завжди вважала, що коли він має рацію щодо нездатности ОН вирішувати великі справи й ці рішення проводити в життя, то не має рації в засаді. Бо ж чи ОН є пропагандивною бочкою, чи світовою трибуною, факт залишається фактом: це — місце політичної боротьби, і тут великі держави, які мають щось сказати, мусять бути присутні й дати почути свій голос.

Тепер, одначе, вся преса, за винятком комуністичної, гримить проти ОН і проти нового ген. секретаря так, наче хоче цю організацію знищити. „Криза ОН — очевидна" — ось майже одноголосне ствердження всіх часописів. На доказ цього подається в першу чергу окупацію індійськими частинами Ґоа, а далі — справу Катанґи.

Дійсно, справа Ґоа дуже показова. Неру, проповідник незаживання сили, силоміць зліквідував португальські енкляви. А ОН не могли навіть ухвалити резолюції в цій справі через совєтське вето. Отже, виходить, що ОН потвердили правильність розв'язування конфліктів силою. Таким чином 1961 рік закінчився повною капітуляцією всяких моральних засад, всяких правових засад. Неру заперечив свою філософію, ОН — мету свого існування. Московський маккіявелізм святкує свою повну перемогу та ще й на форумі ОН. Хартія ОН потоптана.

Коли тут маємо діло з очевидністю, то становище французької преси в справі Катанґи й операцій військових частин ОН в Елізабетвіллі викликає здивування. Вся бо ліва преса була завжди проти самостійности Катанґи, уважаючи, що це — інтрига капіталу, інтрига акціонерів Копальняної Компанії, яка купила Чомбе й озброїла його поліцію, щоб втримувала порядок, необхідний для нормального ходу інтересів. Згодом до цієї думки прилучилась і права преса, починаючи від проурядового „Фіґаро".

Франція заборонила американським літакам, що перевозили з Европи постачання для „блакитних шоломів" в Елізабетвіллі, приземлюватися на своїх базах, а то й перелітати над її територією, в першу чергу над Альжиром, а французьке Конґо, як самостійна держава, зі свого боку проголосило таку ж заборону. Преса була повна звідомлень про звірства військових частин ОН в Катанзі — індусів, абесинців і маляйців. Не знаємо, що діялося в Елізабетвіллі, але не треба виключати звірства, коли про них згадує і ген. секретар ОН, як про проступки, що мусять бути покарані. Та все таки така концентрична атака на все, що походить з ОН, дивує.

Щоб розгадати цей секрет, треба дещо знати французів. Вони — мистці в логічному, картезіянському думанні, але, з другого боку, в них темперамент південний, кельтський, що наближає їх до слов'ян, з тією тільки різницею, що слов'яни швидко забувають свої кривди, у слов'ян їхня пристрасть гасне, як солом'яний вогонь. У французів ж пристрасть логічно й раціонально приховується, але не гасне, вони вимагають реваншу, бодай морального, у слушний час.

І тепер на новому ген. секретареві ОН вони беруть реванш за Бізерту, як після невдалого десанту на Кубі брали реванш за Суез. Ніколи французи не забудуть покійному Гаммершилдові, що він, поминаючи Париж, прибув до Тунісії, бачився з Бурґібою і, не питаючися згоди французів, намагався відвідати Бізерту, а потім склав звіт, який покривався з тунісійською версією подій.

Французи вміють бути джентлменами в поведінці. Тому вони не згадують ані словом Гаммершилда, тримаючись засади, що про мертвих слід говорити або добре, або нічого. Але вони беруть реванш на Генеральному Секретаріятові ОН і на всій організації.

Певно, капітал, зацікавлений в утриманні Чомбе при владі, також грає якусь ролю в цій пресовій кампанії. Кампанія бо ведеться з завзяттям, якого штучно не викликати. З запалом, на який французи не здатні, коли б діяли за гроші чи на доручення. Вони атакують ОН і їх акцію в Елізабетвіллі „не за хліб, а за совість". Чи мають рацію, чи ні, це інша справа.

Є ще одна причина такого напруження згаданої кампанії: дуже складна й не потішаюча внутрішня ситуація у Франції, яку прикривають наголовки перших сторінок часописів про події в Індії та Конґо. Про це ми й напишемо за кілька днів.

О. Д-вич

ДІВА ЧИСТАЯ

Мертво так... біло... Знов падає
сніг:
Мертвим знов щастям дарує
нас ранок.
Чисто і мертво... Не видно
доріг, —
Всюди той мертвий серпанок.
Сходить на землю у ризі
блідій
Десь непорочная, чистая Діва.
Чом же все мертво до зустрічі
їй —
Тиша скрізь біла, дрімлива?..
В тишу такую чи плакали
ви —
Ви, що посіяли квіти червоні,
Ви, що узори поклали з крови
В білому Діви хитоні?..
Мертво та біло... знов падає
сніг...
Діва блукає у білім убранні, —
Ходить, шукає безкровних
доріг
В мертво - блідому тумані...

СПИРИДОН ЧЕРКАСЕНКО

Зенон Стефанів

ДИВНІ І НЕРЕАЛЬНІ ПОЛІТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ

Нещодавно на сторінках цього часопису була опублікована стаття Романа Ільницького, дуже специфічного змісту, п. з. „Загроза війни і справа визволення України" (ч. ч. 197 і 198).

Стаття написана в часі, коли над світом звисає мариво війни, викликане большевицьким атомовим терором і шантажем. Тому й не диво, що в ній помітна деяка схвильованість автора, що уживає дуже категоричного способу аргументування, ще з відповідною пунктуацією: поперше, подруге, потретє..., тоді, коли насправді висловлює він тільки свої власні суб'єктивні погляди та міркування.

Ми не погоджуємося з твердженням автора так в аспекті політичному, як і в аспекті мілітарному, через те, що доводи тих тверджень непереконливі і нереальні. Тому дозволимо собі зробити декілька зауважень на марґінесі цієї статті.

У першій частині своєї статті п. Р. Ільницький, покликаючись на Джеймса Кілліяна і Ральфа Леппа, пригадує загальновідомі речі про значення технологічного чинника в сучасній добі атома і ракет, а під впливом виявлень Леппа та на підставі економічної статистики і політично - стратегічної ситуації робить висновок, що Україна, на випадок війни, мусить бути знищена атомовими бомбами.

Не будемо перечити авторові відносно цього, може й справді. Додамо тільки від себе, що ніхто не може відгадати, які рішення винесуть обидві сторони щодо атомового бомбардування. Можемо тільки висновувати і мати надію, що стратегічна мудрість не полягає в нищенні людських мас і культурних надбань, — але метою стратегії є унеможливити дальше ведення війни.

Дуже важливою справою є вибір цілей бомбардування, при чому невільно забувати, що запас атомових бомб не буде надто великий з огляду на коштовність і скомплікованість продукції — тому й стосування їх буде дуже скрупульозно розмірковуване.

Про цьому слід мати на увазі, що закони і засади війни й стратегії залишилися незмінні, а змінюються тільки способи ведення війни і воєнних дій, залежно від розвитку засобів боротьби, тобто різних видів озброєння, в тому числі й атомової зброї. Рішальну силу у війні становить не тільки технологія, або іншими словами: не тільки кулак, але передусім розум, — а в перекладі на військову мову — не тільки засоби, але й стратегічна доктрина.

Для пригадки і орієнтації читача наводимо дослівно те місце із статті, що є квінтесенцією поглядів автора щодо напрямків української визвольної політики, з такими його висновками:

„Поперше: Україна і українці повинні належати до останніх з-поміж народів, які хочуть війни, і повинні бути першими з-поміж тих, які її не хочуть.

Подруге: Українці не можуть зв'язувати своїх надій на визволення з війною, а повинні всі свої сили присвятити підготові революції всіх поневолених народів, так званих сателітніх держав.

Чи можлива тепер революція в країнах совєтського бльоку?

Очевидно, це зашироке тема, щоб на неї можна було відповісти в одній статті. Все таки я зверну увагу, що ми живемо в добу регабілітації революції, як чи не єдиного засобу визволення поневоленого народу. Пригадую, що через 17 років після 2-ої світової війни шляхом революції визволилися десятки народів Азії й Африки. Пригадую, що в добу атомових та водневих бомб Альжир уже шостий рік веде повстансько - революційну боротьбу, яку ось-ось завершить перемогою, коли її не змарнують політики тої ж революції.

В нашу добу атома і ракет війна — це знищення, революція — це визволення".

Україна і українці взагалі не мають ніякісінького впливу на хід світової політики, а тим самим і на те, чи має бути війна чи ні. Хоча б навіть всі українці, що живуть у вільному світі, вийшли на вулиці з транспарентами та фанфарами демонструвати, що вони є проти війни і за революцію, — навряд чи мали б вони з того будь-який наслідок, крім конфлікту з поліцією.

Автор ставить питання: чи можлива тепер революція в країнах совєтського бльоку, і одночасно каже, що це за широка тема, щоб на неї відповісти в одній статті. Безперечно, на це не може дати конкретної відповіді навіть найбільш досвідчений професійний революціонер не тільки в одній, а і в тисячі статтей.

Коли б нам вільно було на це відповісти, — то, на наш погляд, така революція можлива в т. зв. сателітніх державах, з огляду на те, що вони мають — особливо це підкреслюємо — свої національні армії. Одначе, вигляди на успішність такої революції, навіть при їхньому одночасному виступі, але без допомоги ззовні, — не лише мінімальні, але й наперед присуджені на невдачу. Щождо України та інших уярмлених Москвою народів, то там, — дивімся на справи розсудливо, — навіть і підготова такої революції немислима в умовинах нечуваного поліційного режиму і тотальної інфільтрації в усі ділянки суспільного життя. Зрештою, до революційного зриву необхідною є в першій мірі зброя, а не тільки революційні гасла. А дійсний стан: там вже вийшло з ужитку навіть таке ручне знаряддя, як вила, ціпи і коси.

Десятки азійських і африканських народів визволилися не так шляхом революції, як радше шляхом еволюції. Цей приклад до України і інших поневолених большевизмом народів стосувати не можна, бо саме одержання самостійности тими народами, а властиво несуцільними державними зліпками, не розв'язало ще проблеми. В тих колишніх колоніях іде далі боротьба за самобутність різних племен і народностей, за знесення клясових і релігійних привілеїв, за особисту свободу тощо.

Без сумніву, кожна війна, не тільки атомова — не любовне залицяння і не пікнік, але смерть, руїна і знищення, — одначе, ще не цілковите. Натомість уважаємо, що не тільки революція, але навіть найменші спроби викликати її в Україні, не принесли б визволення, про яке пише п. Ільницький, але якраз навпаки, — це було б причиною фізичного знищення українського народу большевицькою Москвою всякими засобами, навіть і — атомовою зброєю!

В іншому місці статті автор виявляє себе не абияким оптимістом в оцінці подій, коли твердить, що мадярська революція „струснула підвалинами московської імперії". Підвалини тієї імперії не були ще захитані мадярською революцією, натомість будівля московської тюрми народів мала ось-ось розвалитися в історичному 1941-му році. Цього не сталося, хоч звучить це досить курйозно, — тільки завдяки політиці Гітлера і його

(Продовження на 3-ій стор.)

У Великобританії

Лондон. — Перед латинським Різдвом, в день свят і по святах, хвиля морозів навістила Британські острови. Мороз тут невеликий, але вітри примушують людей мерзнути. Велика Британія не звикла до морозів, доми мають тонкі стіни, опалюють доми газом, електрикою або вугіллям, але вугілля спалюють не в грубах, як це робиться на континенті, а відкрито, і тому тепло на 90% вилітає в комин, „гріє небо".

Морози, що тривають тут уже кілька днів, є темою для розмов. Гумористи кажуть, що морози — це пересторога для Англії, щоб не прилучалася до Спільного Европейського Ринку, бо тоді континентальні холоди запанують і на островах Об'єднаного Королівства.

Однак, парлямент ухвалив своєю більшістю плян уряду — включити Великобританію до Европейського Спільного Ринку, хоч опозиція (соціялісти) виступають проти цього. Але й у самій Партії Праці щодо цього є велика розбіжність.

Британська Спілка Народів, (Коммонвелт) — це організація незалежних держав Европи, Азії, Африки, Америки (Канада) і Австралії з Новою Зеляндією. Кожна з цих держав веде власну політику. Для Великобританії куди вигідніше мати для своєї промисловости ринок у Західній Европі з людністю понад 200 мільйонів, ніж для країн Британської Спілки Народів, з яких кожна шукає в зв'язку з Англією власної вигоди. Адже ж багаті країни Західної Европи спроможні купити більше товарів з Англії, ніж недорозвинені держави Азії й Африки, що самі потребують допомоги від своєї колишньої метрополії.

Господарські підприємства Англії і наукові установи вже роблять практичні кроки для вступу до ЕСР. „Капітани індустрії" і уряд хочуть замінити перестарілу грошову систему десятковою. Адже ж кожному, що приїздить з континенту, доводиться думати, чому це англійський фунт має 20 шилінгів, шилінг — 12 пенсів, а „півкорона" — 10 пенсів, хоч ніякої корони вже давно немає. Ця реформа числення і міри вимагає багато коштів, але це мусить статися, бо в торгівлі з чужими країнами перестаріла грошова система є великою перешкодою.

Viator

НАШІ РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ

(Як то було в нас колись)

Широкі простори України, тому й різдвяні звичаї були не скрізь у нас однакові, а мали деякі відміни.

Ось у чистенькій хаті біля образів і по стінах пишаються вишивані рушники, лавки застелені килимами чи ряднами. На столі вже домашнього виробу чудесний килим, поверх нього власноручно витканий обрус, а на обрусі запашний книш з дрібкою соли зверху та свічкою. Мати чи старша донька домальовує на комині останню квітку чи півника. Все вже зроблено, крім Святої Вечері! І до виготовлення її урочисто приступає господиня. Найперше треба добути „нового вогню".

Вона дістає з покуття кремінь і кресало, що останніх дванадцять днів лежали під образами, тричі хреститься й, ставши обличчям на схід, викрешує новий вогонь. (Пізніше вже користувалися сірниками). Цим вогнем вона запалює в печі дванадцять дровеняк, що їх сушила останніх дванадцять днів.

Вогонь спалахує, а господиня зав'язується хусткою, обгортається чистою запаскою й починає варити, пекти й смажити дванадцять пісних страв. Їй допомагають доньки.

На цю багату Вечерю господиня використовує найкращі дари поля, саду, городу, ніби дає звіт наступному рокові про своє багатство за минулий рік.

Жваво, але поважно йде праця. Ось уже мати витягла з печі великий бляшаний лист рожевих пиріжків. — Візьми, доню, пірце та помасти їх зверху олією. Це з капустою, а ось з картоплею. Ось зараз витягну з квасолею — ці вже треба помастити медом".

Вже на всю хату чути пахощі смаженої риби, пампушок, борщу з квасолею — все таке гарне, смачне.

В інших місцевостях — неодмінні голубці, вареники з бараболею, бурячковий борщ з грибами, а скрізь — обов'язково кутя й узвар, бо то ж символ тіла й крови Божого Дитятка.

Вже вечоріє... Ніхто сьогодні нічого не їв — ждуть Святвечірньої зірки. Час уже й кутю ставити.

— Де ж це діти? Куди вони позабігали? — питає мати.

Ось і діти... З радісними вигуками й червоними від морозу щічками, оченята горять від задоволення — вони вже все зробили, і звізду, з якою підуть колядувати, остаточно оздобили.

„А кутю хто ставити буде? — питає мати. — Біжи (до найстаршого) всмич сіна, та чистенького, з середини стіжка".

Сіно вже на покуті, на лаві під образами. Діти хрестяться й підходять до матері. Найстарший одержує новенький горщик з узваром, молодший — з кутею, ще менший — миску з пирогами. Урочисто, повагом один за одним ідуть до покутя і ставляють усе це на сіні — звідси мама будуть насипати в миски під час вечері.

Коли вже всі страви готові, господар вносить до хати сніп жита — „дідух". Переступаючи поріг, скидає шапку й вітається з господинею, ніби не бачив її нині:

— Дай, Боже, здоров'я!

— Помагай Біг, — відповідає господиня, — а що несеш?

— Злато, щоб увесь рік ми жили багато, — відповідає батько.

Далі він хреститься й, звертаючись до родини, говорить:

— Віншую вас із щастям, із здоров'ям і з цим Святим Вечером, щоб ми в щасті й здоров'ї ці Свята провели і других дочекали від ста літ до ста літ, поки нам Пан Біг назначить вік!

З цими словами він ставить „дідуха" на покуті, виходить і зараз же вертається з оберемками сіна й соломи. Солому розтрушує по долівці, частину сіна кладе на ріг столу покутній (в інших місцях розстилає на столі під обрус), другу — копичкою під столом, а на копичку ставить „залізя", частини господарських знарядів.

В кожній хаті кадять ладаном. А в місцевостях, де особливо було розвинене скотарство, обкурюють ладаном і все обійстя, обходячи його з ще гарячим хлібом, медом та молоком. У цей „таємничий" вечір особливими діями й зіллям господарі захищали свою господу від злої сили, щоб позбавитися її на цілий рік. Так, біля стайні, де стоять корови, господиня густо посипала диким маком, щоб „відьма, його визбируючи, не могла приступити до корови". Поріг стайні зарубували, щоб „звір не міг його переступити".

Вже на сіно, намощене на покутньому розі стола, „невинна душа" — дитина до семи років — поклала три хліби або колачі, грудку соли та застромила в хліб велику воскову свічку. Мати ставить на сіно горщики з кутею й узваром, а на стіл — інші страви, кладе ложки не тільки для всіх членів родини, а й для відсутніх і померлих, бо душі їх прибудуть на спільну трапезу.

Батько, входячи в хату, сповіщає, що Святий Вечір почався — показалася на небі довгожданна зірка. Але йому ще треба нагодувати худобу й запросити гостей. То ж у чисту миску набирає він по три ложки кожної страви, окремо бере окраєць хліба та кавалок овечого лою й кухлик з медом. Без шапки виходить з хати й, зустрівши пса, звертається до нього:

— Це той хліб і вівці, що ти доглядав мені цілий рік. Як служитимеш вірно, то на той рік більше дістанеш. — Дає йому належне і прямує до стайні.

Поставивши миску з стравами він бере в руки хліб і, тричі торкаючись ним голови кожної тварини, промовляє:

— Благословляю тебе цим святим хлібом і закликаю на тебе добро, щоб ти звіря не боялась, грому не лякалась, щоб минали тебе чорні напасті!

Далі мастить медом хрестика між очима кожної тварини. В чисте корито всипає Вечерю, кришить хліб, солить і ділить все між тваринами.

Мати тим часом погодувала всю свою птицю вареною пшеницею - кутею.

Господар знову набирає в миску всіх страв, бере колач, кухлик меду та шклянку з водою, виходить надвір і голосно кличе по три рази:

— Морозе, морозе, йди до нас вечеряти! — А потім додає: — Як не йдеш, то не

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA

SUBSCRIPTION RATES:

One year	$ 12.00
Six months	6.25
Three months	3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year	$14.00
Six months	7.50
Three months	4.00

For UNA members monthly 65c.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ В ПОКЛОНІ ПОЕТОВІ ПРАВДИ

Концерт смичкової оркестри Українського Музичного Інституту в Ню Йорку, присвячений століттю з дня смерти Т. Шевченка, відбувся в залді Джуньйор гай скул 2-го грудня 1961 р. Цей виступ молодого оркестрального ансамблю викликав правдиве захоплення й подив публіки. Один з присутніх гостей, залишаючи залю сказав: „Перший раз в Америці жалую, що скінчилося". Немає найменшого сумніву, що його слова були щиросердечні, бо дійсно, було чого жалувати за тим, що скінчилося.

Коли оркестра виконала першу точку програми: „Думи мої" в опрацьованні І. Недільського і „Спомин про рідний край" М. Фоменка, ви відчували всім серцем і всією істотою, яка вона ця наша духова творчість справді прекрасна для тих, хто сприймає її так, як її подали наші молоді мистці під керівництвом ентузіяста музичногон мистецтва, Володимира Цісика. Треба було почути, як ті молоді музиканти, виховані в Українському Музичному Інституті, не просто виконували те, що написане в нотах, а творили щось своє, щось, ніде не написане, що становить розвиток і вдосконалення того творчо-мистецького горіння, яке започаткував композитор, а довершили ті, хто скромно називаються виконацями. В чому ж тайна, що ми українці, одинокі з усіх етнічних груп, стоїмо на порозі створення, якщо не симфонічної оркестри, то принаймні смичкового камерного ансамблю? Призадумавшись над тим, треба визнати, що це один з виявів тієї кольосальної духової сили, якою так багато обдаровано наш народ. І ми повинні бути щасливі, що ця сила, ця благодать Божа, не покидає нас, а виявляється на найкращих синах нашого народу і на еміграції.

Великою несподіванкою для публіки був виступ молодого скрипаля учня В. Цісика, Юрія Вожаківського. Він виконав „Ля Фолія" — А. Кореллі в оркестровці І. Недільського в супроводі оркестри. Цей виступ був тим знаменний, що перший раз у нас на еміграції виступив соліст в супроводі оркестри. І про це напише хтось із музикознавців. Це саме відноситься до виступу піяністки, Марії Цісик, яка в другій частині програми виконала в супроводі оркестри „Ліричну поему" і „Гумореску" — М. Фоменка в оркестрновці В. Грудина.

Закінчуючи цю коротку згадку про концерт, ми повинні поставити собі питання: хто ж були ті люди, які довели цю групу нашої молоді до такої мистецької зрілости? Це наші фахові, а при цьому високоідейні педагоги, які дев'ять років тому в несприятливих матеріяльних умовах створили Український Музичний Інститкут, а на початку десятого року існування цієї культурної станиці зарепрезентували українській громаді вислід своєї нелегкої праці. Це безперечна заслуга визначних українських музикознавців, піяністів, скрипалів, дириґентів і ін. В яких умовах приходилося їм працювати на початку, про це ніхто не знає, крім них самих. Вони не зважали на перешкоди і дійшли до того, що нам дали в суботу 2-го грудня 1961 року. До цих ентузіястів належить зарахувати невіджалуваного, сл. пам'яті, Романа Савицького, який був серцем і мозком Інституту, і весь актив, який по сьогоднішній день з великою посвятою намагається передати своїм учням все, що їм буде потрібне в їхньому житті. Подяка й признання належиться і Володимирові Цісикові, який є організатором смичкової оркестри, її душею і серцем.

Не треба забувати і на батьків учнів, бо вони зрозуміли значення музичної культури в житті людини і нації та з повним довір'ям піддержали УМІ, віддаючи своїх дітей на музичне виховання фаховим українським силам. Це заслуга є самих учнів, які з непослабленою енергією присвячують свій вільний час науці.

Присутня на концерті публіка щиросердечно вітала молодечий музичний колектив і рясними оплесками дякувала йому. — Відсутність старшого громадянства на концерті глибоко відчула присутня на концерті публіка, а ще глибше наша молодь. Ми пеерконані й віримо, що ця аномалія більше не повториться.

Микола Галій

ПАМ'ЯТІ Д-РА ЛЕВА РЕБЕТА

Світові пресові аґенції, крайові радіовисильні, а за ними українська преса подали вістку, що агент політичної советської поліції КҐБ Богдан Н. Сташинський признався, що у дні 12 жовтня 1957 року він убив Лева Ребета.

Хто був Лев Ребет?

Лев Роман Ребет, підпільник - бойовик і революціонер із зарання своєї молодости, бо вже на 15—16-му році життя став членом Української Військової Організації (УВО), а опісля член Організації Українських Націоналістів (ОУН). В короткому часі, вже як студент права на Львівському університеті, виконує обов'язки окружного провідника ОУН в Стрийській окрузі. В роках 1935-1939, був він з доручення ПУН-у провідником Крайової Екзекутиви ОУН на Західніх Землях. В той час побував нелегально кілька разів за кордоном на зустрічах з полк. Є. Коновальцем та іншими членами ПУН-у. Часто арештований польською поліцією при нагоді масових арештів, був вкінці засуджений і перебував коло двох років у польській тюрмі.

У вогні воєнних подій Лев Ребет бере далі живу участь в праці для народу. В часі проголошення віднови державної самостійности України у Львові, він був заступником голови Державного Правління, а після арешту голови виконував біжучі функції, зв'язані з цим урядом. На цьому пості був арештований німцями 14 вересня 1941 р., і від того часу аж під кінець війни карався у в'язниці й німецькому концтаборі в Авшвіці.

В 1945 році Лев Ребет знову бере участь в політичній праці як член Закордонного Центру ОУН, а опісля як головний суддя ЗЧ ОУН. В системі Закордонного Представництва УГВР був головою Ради Референтів ЗП, а в 1952 р. його кооптовано в члени ЗП УГВР.

В 1953 р., з призначення Проводу ОУН на Українських Землях Лев Ребет став уповноваженим Проводу за кордоном і, не дійшовши до порозуміння з третім уповноваженим С. Бандерою, разом із Зеноном Матлою, очолив Організацію Українських Націоналістів за кордоном. Делеґатська Конференція ОУНз у грудні 1955 р. вибрала його головою Політичної Ради ОУНз, і на цій останній стійці постигла його несподівана смерть.

Впарі з політичною діяльністю він працював як журналіст і публіцист у підпільних виданнях та леґальних часописах як „Час", „Українська Трибуна", „Сучасна Україна", „Український Самостійник". Визначився також як науковець-націоналог. Осягнув ступінь доктора права й суспільних наук, а опісля був доцентом і професором державного права в Українському Вільному Університеті.

Важливіші з його наукових праць — це „Формування української нації" (1951) і „Теорія нації" (1955). Його глибоко наукові праці принесли йому, крім імени знаменитого політика, теоретика й стратега, ще й ім'я непересічного науковця. Несподівана смерть вирвала д-ра проф. Лева Романа Ребета з наших рядів на сорок п'ятому році життя, тоді саме, коли його трудолюбивість для народної справи й визвольної боротьби могла дати народові якнайбільше. Вирвала його, коли він ще був такий потрібний своїй родині, українській спільноті й нашому рухові. Час розкриває таємницю його смерти. За нею стояла підла Москва, що приспорила українському народові мільйони трупів.

Його могила долучується до довгої черги відомих і невідомих могил його друзів - націоналістів, що на Батьківщині і поза нею, зі зброєю в руках чи без неї, але на службі Україні дали себе в жертву за друзів своїх. Його могила долучується до ще довшого ряду могил усіх українських патріотів, а в тому числі передових українських діячів, визвольників і державників.

Пресова Референтура
Крайової Політичної
Ради ОУНз в Канаді

ДИВНІ І НЕРЕАЛЬНІ ПОЛІТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

партії, а також неоціненій матеріяльній допомозі західньої демократії.

Свій оптимізм автор доводить до зеніту таким твердженням: „Можливості революції в країнах совєтського бльоку стали куди реальнішими тепер, як були перед другою світовою війною. Під пануванням Москви опинилося багато висококультурних і національно розвинених народів. Німці, поляки, мадяри, чехи, болгари, румуни, словаки, естонці, латиші, литовці — все це високоцінний революційний матеріял, який одного дня не стерпить корми Росії, повстане проти неї, а тоді прийде й для нас шанс". А в другому місці: „Коли б до тих 7 мільйонів (мадярів — завв. наше) долучились 70 мільйонів тих, яких Росія забрала в неволю після останньої війни, а потім ще мільйони тих, які попали в російське ярмо в 19 і 20 ст. — то Москва без війни лежала б на лопатках. Без війни і без допомоги Заходу!"

До цього тільки одно зауваження: в тім то й діло, що „коли б": Пан Р. Ільницький не враховує маленьку „дрібничку", що такі ідеальні для вибуху революцій умовини ніколи не можуть постати.

Визволення поневолених Москвою народів, наступити може виключно у висліді тотальної війни, що остаточно вирішить долю цілого світу. Ми не маємо сумніву в тому, що московський большевизм буде знищений, а переможуть вільний світ і його демократія.

Свою визвольну політику українці у вільному світі не сміють спрямовувати на підготову революції в Україні, чи „зокрема і передусім" народів т. зв. сателітних держав, як цього хоче п. Ільницький. Тим більше, що політика деяких еміграцій сателітніх країн в першу чергу поляків, не дуже прихильна до наших визвольних аспірацій, з огляду на їхні територіяльні претенсії.

Замість підготовляти революцію і вираховувати, хто і що має бути знищене атомовими бомбами, обмежімося конкретною, а одночасно першорядної ваги, справою нашого внутрішнього політичнопартійного замирення і об'єднання.

Чи наша визвольна політика матиме успіх, залежить від нас самих. Рада на це одна — один фронт всіх партій і груп, малих і великих, з'єднаних в одному репрезентативному представництві. Задля великої справи мусимо зрезиґнувати з своїх „суверенних" амбіцій.

В обличчі грядучого грандіозного світового конфлікту ця проблема набирає особливого значення. Якщо еміграція цього не враховує, то колись знедолена батьківщина виставить їй за це дуже високий рахунок.

Коротні Вістки

● д-р Роберт Серваціюс, оборонець Адольфа Айхмана дістав від президента найвищого Суду в Ізраїлі, Іцака Олішана, продовження на один місяць терміну, в якому д-р Серваціюс має зголосити мотиви для свого відклику від присуду смерти, проголошеного 15 грудня мин. р. проти названого нацистського злочинця.

● Британська королева Єлисавета II з нагоди Нового Року нагородила 2.000 осіб з світу промислу, торгівлі й фінансів, наукового і мистецького життя, політиків, письменників, видавців і журналістів, — різними почестями, титулами й відзначеннями.

● 307 французьких міських посадників зголосили демонстраційну димісію, солідаризуючись з рудокопами і їх родинами, що ведуть гостру кампанію проти плянованого урядом закриття нерентовних копалень вугілля.

Українська хроніка

● Авторський вечір Алли Коссовської відбудеться в рамцях щотижневих літературних вечорів Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю 5 січня ц. р. У програмі вечора передбачені: п'єса „Коли застукали в двері" у виконанні М. Ласовської, О. Заклинської, Л. Микуленко, Глухої, Є. Личманенка, Вітенка і Боднарчика, новеля „Кривава пляма", що її читатиме Мирослава Ласовська, і поезії, що їх читатимуть — авторка, Лариса Микуленко і Євген Личманенко. Вступне слово про авторку виголосить Володимир Ласовський. Початок о год. 8-й веч.

● В Південному В'єтнамі стосується в посиленій війні проти комуністичних партизанів між іншим — розпилювання з американських військових гелікоптерів такого порошка чи плину, який геть винищує листя на деревах в джунґлі, в якій криються великі партизанські загони. Американські військові дорадники, що вишколюють південних в'єтнамців у веденні партизанської війни, переконані, що позбавивши природної лісової охорони для комуністичних партизанів, можна буде легше винищити їх.

НАША ПОДЯКА

З Волі Всевишнього
відійшла від нас навіки наша Улюблена
МАТИ і БАБУНЯ

бл. п. КЕКИЛІЯ ҐАРДЕЦЬКА

у дні 29-го листопада 1961 р.,
а похоронена в дні 2-го грудня ц. р., по 63-ох роках
трудолюбивого й активного та виповненого любов'ю ближнього життя.

Ми безмежно вдячні Всечеснішим Отцям о. Н. Мартинюкові і о. М. Харині за відвідини хворої в шпиталі і вдома, о. Крилошанинові Лободичеві, о. Іванові Прокоповичеві, о. Любомирові Мудрому, о. Любомирові Гузареві і о. Богданові Осідачеві за відправлені Служби Божі в намірені нашої Найдорожчої Матері та за їх зворушливі листи.

Вже в часі недуги Покійної ми зазнали стільки любови, признання й піддержки не лише зі сторони лікарів Д-ра Юрія Бережницького, Д-ра Лева Сміщка та Д-ра Веніяміна Немойтіна, що опікувались нашою Матірю з найбільшими стараннями та повною посвятою, але також зі сторони Приятелів і Знайомих, що не жаліли ні часу ні труду, щоб нашу Матір і нас морально піддержати.

Сповнилась сумна мрія та бажання нашої Матері, щоб навіть на далекій чужині мати правдивий український похорон. Всечесні Отці о. сов. Петро Липин, о. Олександер Кобрин, о. сов. Мирослав Харина та о. Мирослав Пиріг величаво та зворушливо відправили Парастас та св. Літургію, гарно і маєстатично співав великий хор під проводом п. Юрія Гаврилова, а дяки під проводом сеньйора п. Коцюбинського та п. Жгута. Нехай Всевишній винагородить їх усіми ласками за таку щирість.

Зворушило нас також, що на вістку про смерть Покійниці прибула наша Рідня із близьких і далеких сторін, не жаліючи часу і труду. Всім нашим Рідним, що провели її в останню дорогу наша щира подяка.

Ми безмежно вдячні Централі Союзу Українок Америки з п-ні Оленою Лотоцькою на чолі, Окружній Раді СУА та 42 Відділові СУА у Філядельфії, за зорганізовану участь у парастасі й похороні, а також Марійській Дружині ім. св. Ольги та 11 Відділові „Провидіння" за участь у похоронному обряді і увагу для дорогої Покійниці. Ми зворушені глибоко обдуманими промовами п. Олени Лотоцької, п. Марії Пацук, п. Людмили Івченко в часі Парастасу і вдячні о. сов. Липинові за змалювання життя християнки і громадянки в часі похорону.

Численні вінки від родини, приятелів і організацій, а ще більше чисельні пожертви на Служби Божі та пресовий фонд „Нашого Життя" і інші добродійні цілі, величезна участь громадянства у Парастасі, похоронах та поминках по нашій Матері доказали, що ще не завмерло людське серце. Це було німим признанням для праці Покійної впродовж цілого її життя. Рівнож складаємо щиру подяку Паням, членкам СУА п. Терлецькій, Лопатинській, та всім членкам 42-го Відділу, що підготовили поминки, а п. інж. Стефанії Пушкар, що так вміло проводила ними. Зворушили нас промови п. дир. Володимира Дорошенка, п. Д-ра Бориса Ржепецького, п. Теофіля Вак-Войчука, п. Марії Колтунюк, п. Марії Струтинської, Михайлини Чайківської та Дарусі Новаківської. Зокрема дякуємо Всеч. о. Кобринові не лише за участь, але також за відспівання Панахиди на поминках.

Наша особлива подяка для наших дорогих, немов прибраних доньок нашої Матері — п. Дозі Когут, п. Евгенії Новаківській, п. Вероніці Цегельській, п. Марії Мелько, п. Стефанії Бернадин, як також дорогим подругам нашої Матері п. Ірині Павликовській, п. Марії Біляк, п. Людмилі Івченко, п. Степанії Матчак, п. Ользі Павловській, п. Лідії Бурачинській, п. Олені Лотоцькій та п. Марії Юркевич, які так глибоко разом з нами пережили її втрату.

Дякуємо всім організаціям за поміщення посмертних оголошень, Пресовій референтурі СФУЖО за видання посмертного комунікату, редакції „Нашого Життя" за спеціяльне жалібне засідання та теплі згадки, Головній Управі СФУЖО за заходи в справі створення видавничого фонду ім. бл. п. Кекилії Ґардецької.

Ми не в силі подякувати особисто за всі численні листи і телеграми з висловами співчуття, та слова признання і любови до нашої Матері були для нас великою моральною піддержкою у нашому важкому горі.

Дякуємо похоронному заведенні М. і М. Насевичів, що доложило всіх старань, щоб відпровадити нашу Матір на вічдержкою у нашому важкому горі.

ІРИНА і ВАСИЛЬ КУШМЕЛИН
ВОЛОДИМИРА і МИКОЛА ЦЕНКО
ОЛЕКСА ҐАРДЕЦЬКИЙ
доньки, син і зяті

НАШІ РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ

(Закінчення із стор. 2-ої)

йди ж на жито, пшеницю, усяку пашницю. Іди краще на моря, на ліса та на круті гори, а нам шкоди не роби!

Потім запрошує сірого вовка:

— Йди й ти на кутю, сірий вовче, а як не йдеш, то не бери в нас ні ягнят, ні телят, ні малих поросят!

Нарешті, щосили гукає:

— Чорні бурі та злії вітри, приходьте до нас на Святу Вечерю! А коли тепер не прийдете на дари Божі, на страви ситі, на горілки палені, то не приходьте до нас і влітку та не робіть нам шкоди на ярині та житі!

Перед тим, як сісти за Вечерю, всі стають на коліна й повторюють за батьком молитву:

— Просимо Тебе, Боже, щоб і тих душ до вечері припустив, що про них ми не знаємо, що вони в лісі заблудилися, в водах утопилися, в темних вітрах задушилися. Молимося, Боже, Тобі й про тих, про кого ніхто не знає, не згадує... А вони, бідні душі, гірко в пеклі пробувають і цього Святого Вечора чекають. Від нас у цей Вечір молитви йдуть і ці бідні душі спом'януть. Амінь.

Після молитви батько набирає в ложку куті й кидає її до стелі, промовляючи:

— Щоб так ягнята стрибали, як ця пшениця стрибає від землі до стелі!

Другу ложку куті кидає під стелю зі словами:

— Щоб телята підстрибували, як стрибає це зерно, та щоб швидко росли, як іде кутя до стелі!

З третьої ложки кутя летить під стелю при побажанні:

— Щоб бджоли роїлися та купи трималися, як оця пшениця, що до стелі летить!

Потім повертається до матері й вітає її з Святом, бажаючи здоров'я; вона бере трічі кутю, відповідаючи тими ж словами. Далі, такі ж побажання складають усі присутні, беручи кутю. На Заході взаємні побажання складають, ділячись проскуркою.

Тоді вже сідають споживати всі страви, згадуючи відсутніх і померлих. Вечеря проходить у врочистій тиші.

Скрізь на цю Вечерю закликали самотніх людей і надзвичайно були раді, коли несподівано траплявся якийсь гість.

„Закон велить" неодмінно з'їсти кожної страви й закінчити узваром та відспівати коляду.

Діти поспішають. Батько, розуміючи чому, виголошує молитву подяки. А мати сипле в новий горщичок узвар, на нього ставить мисочку з кутею, приправленою медом і маком, збоку кладе пиріжки та книшик — усе це зв'язує в біленьку хустку. А діти, вже тепло вдягнені, беруть цей вузлик і йдуть до дідуся й бабусі. Там здоровлять старeньких зі Святим Вечером і, подаючи бабусі вузлики, говорять: „Прислали батько й мати Вечерю!"

Бабуся побожно приймає Вечерю, дякує онукам, дає гостинці — солодощі, а дідусь — дрібні гроші, залишає собі принесену Вечерю, а посуд наповнює своєю. Діти беруть її й несуть далі, обходячи по черзі усіх дядьків, тіток, хрещених батьків і матерів.

Вже задовго до світання по вулицях села рухаються вогники. Це колядники зі звіздою ходять від хати до хати і весело гукають: „Благословіть колядувати", або: „Благословіть Христа славити!"

Запрошують їх у хату господарі, побожно слухають їхні колядки, щедро обдаровують. Діти поспішають, щоб до Служби Божої обійти всі хати своєї околиці. Там, де відправа в церкві починається вночі, колядують удень.

В різних місцевостях України відмінні звичаї колядування: де, крім дітей, на перший день колядують парубки, а ввечері — дівчата, на другий день — молоді молодиці, де хлопці й дівчата йдуть разом, але колядували скрізь, навіть по містах ходили з колядою по знайомих, а то і до всіх українських родин. На добродійні цілі колядували й старші поважні люди.

На Різдво всі церкви переповнені, Служби Божі особливо урочисті. Всі взаємно вітаються і складають побажання, запрошують самотніх розговітись.

Тут уже різноманітні скромні, переважно м'ясні страви. Незабаром прийдуть у гості дочки з зятями. Завтра зберуться куми, сусіди, щоб, як годиться, відзначити свята.

А там уже Маланка! В цей день варять вареники, діти, а де й дорослі, ходять щедрувати. Молодь організовує вечорниці, дівчата ворожать про свою долю.

На Новий Рік, малі хлопці ходять по хатах посипати „жито, пшеницю, всяку пашницю" та бажати господарям щастя, здоров'я та добробуту.

Під Водохреща, на голодну кутю, в церквах святять воду, її приносять додому, кроплять нею в хаті, в стайні, в садку й пишуть на дверях, на воротях крейдою хрестики. Обід пісний з кутею й узваром. В деяких місцевостях у цей вечір щедрують.

А на річці кипить робота: вирубують з криги престіл, три хрести, розмальовують їх буряковим квасом та прикрашують ялинками. Завтра сюди з церкви прибуде хресний похід і священик посвятить воду в ополонці, занурюючи в неї святий хрест. В цей час, під спів тропаря, хлопці випустять голубів — символ Духа Святого, що зійшов на Ісуса Христа.

Знаходилися й такі, що, як тільки наберуть у святочну посудину Йорданської води, кидалися на хвилину в ополонку роздягшись догола, щоб бути здоровим.

***

Покидаючи Рідну Землю, вивезли ми в своїй пам'яті й своєму серці цей наш скарб — наші прадідівські звичаї.

Плекаймо ж їх і тут, прищеплюймо нашим дітям, що вже народилася тут, на чужині, й старшим, що вже починають забувати їх, а то й соромитися виявляти їх місцевому населенню.

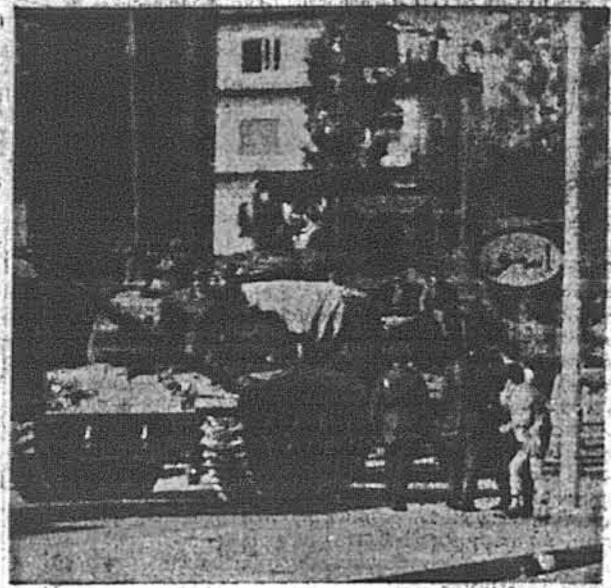
Звичайно, не будемо тут святочно годувати худоби, розпалювати кресалом і кременем 12 дровенят, а на модерних електричних чи газових печах таки зготуймо Святу Вечерю з дванадцяти страв таку, як виготовляли наші бабусі й матері.

Відбудьмо Святу Вечерю так, як велять нам наші звичаї. Запросімо на Вечерю наших знайомих тутешніх мешканців. Нехай діти понесуть Вечерю до наших приятелів — повезіть їх не санками, як дома, а своїм автом. Нехай на самий день Різдва, після церкви, підуть колядувати.

Діти наші й молодь мусять усвідомити собі, що наші звичаї, зокрема Різдвяні, багаті, поетичні, свідчать про нашу віковічну високу культуру. Цим ми можемо пишатися! Нам є що показати іншим народам, нам нема чого соромитись перед ними. Це є національні особливості нашого народу.

(В скороченні за „Наші різдвяні звичаї", видання ГУ Об'єднання Сестрицтв УПЦ в ЗДА).

ПІСЛЯ РЕВОЛЬТИ В ЛИВАНІ

Танки і вантажні авта з військом відбувають патрульну службу по вулицях Бейруту після того, як ливанська армія здушила revольту, започатковану правими елементами під проводом ливанської Національної Суспільної Партії. За участь в революції арештовано понад 1 000 осіб, в тому провідника названої партії д-ра Абдуллю Сандага.

„Европейське Визволення" в Буенос Айресі відбуло річні наради

Буенос Айрес. (Б. Г.) — У Хорватському Домі в Буенос Айресі відбулися шості від леґалізації установи, річні загальні збори „Европейського Освободження" („Ліберасіон Европеа"). Є це міжнаціональна організація, яка об'єднує політичну еміґрацію 17-ох народів, поневолених Совєтським Союзом, Чехо-Словаччиною та Югославією. Незалежно від Делеґації АСЕН-у, існує на тутешньому терені постійна співпраця між всіма поневоленими народами, як сателітами, так і підсовєтськими. За перонівських часів вона не могла добитися леґалізації, тому діяла без статуту — аж до часу, коли поліція впала на засідання (яке відбувалося в мешканні проф. Євгена Онацького) та заарештувала приявних (між ними і деяких колишніх дипломатів, акредитованих при арґентинському уряді). Після революції постала організація „Поневолені Нації" — яка згодом перестала діяти, опісля „Европейське Визволення". Зорганізував її литовець Давкантас (генерал, колишній дипломат) та українець Михайло Рубінець (абсольвент економічних наук). Ген. Давкантас, колишній приятель полк. Коновальця та послідовний приятель України, був головою організації аж до смерти (до речі: помер серед вийнятково драматичних обставин — виголошуючи промову на хорватському національному святі, не зважаючи на важку серцеву недугу та рішучу лікарську заборону). Мґр Рубінець є генеральним секретарем і пружиною організації від заснування досьогодні; був теж перевибраний на останніх загальних зборах; він редаґує та виголошує щотижневі радіопередачі. На останніх Зборах прийнято резолюції і передано почесні грамоти ґватемальському президентові ген Ідоґорасові Фуентесові та двом ґватемальським парляментаристам; ґватемальська амбасада передала Організації портрет президента. Накінець відбулося прийняття для запрошених гостей. Крім арґентинських діячів, були представники амбасад Китаю, Німеччини та Ґватемалі. Появився теж друком звіт з діяльности „Европейського Визволення" за два роки — книжка на 144 сторінок вісімки, дрібного друку. Крім карти країн поневолених европейських народів, у виданні вміщені політичні декларації й резолюції, опис поодиноких виступів, яких було 17, зовнішні зв'язки, особисті та письменні, 20 писем політичного змісту, до голов держав, міністрів закордонних справ, тощо; вшанування пам'яті трьох померлих діячів та тексти радіомовлень, написаних м-ром Рубінцем.

Потрібне видання

М. І. Мандрика, „Біо-бібліографія Яр. Рудницького", Українська Вільна Академія Наук, Серія: Українські Вчені, ч.: 10, Вінніпеґ, 1961, стор. 72.

Праця д-ра М. І. Мандрики „Біо - бібліографія Яр. Рудницького" є чимось новим на українському книжковому ринку. Подібних праць у нас поки мало й їм придається небагато ваги й значення. Ми розуміємо їх вагу тільки тоді, коли нам треба певних даних з життя чи з творчости того чи іншого українського вченого, письменника чи громадського діяча. Тоді ми починаємо розшукувати в матеріялах, розпитувати, але часом зовсім даремно, а коли й дещо знаходимо, то ті інформації є неповні, відірвані, не перевірені. З метою заповнити цю велику прогалину й завести більше систематичний підхід до творчости наших авторів, зокрема до тих, що мають вироблене ім'я в українських і чужинецьких колах, ми мусимо продукувати більше біографічних і бібліографічних студій, щоб мати точний облік їх творчого зусилля.

Біографія — це історія життя тої чи іншої людини. Бібліографія спочатку означала писання чи переписування книг. В наші часи слово бібліографія вживається для означення списку книг з заподанням прізвища й імени автора, місця і дати видання, ім'я видавця тощо. Модерне значення бібліографії датується з середини 18-го століття. Слово бібліографія вживається загально й тоді там включається праці на різні теми, публіковані в різні часи й в різних країнах. Бібліографії бувають також вибрані, тоді вони обмежені до однієї ділянки й часом включають праці тільки одного автора. Такі бібліографії з засади є включені до біографій окремих авторів, чи до їх збірних видань.

Праця д-ра Мандрики є прикладом загальної бібліографії, що є поєднана з біографією. Вона зорганізована по рокам. Там знаходимо праці проф. Рудницького, починаючи з 1933 року аж до кінця 1960 року. Студія обіймає список більших праць, статтів, заміток, критичних оглядів тощо. Кожна позиція подає джерело публікації, номер видання, місце видання і сторінки, коли це було надруковано в журналах, чи більших збірних публікаціях. Коли стаття не була підписана прізвищем автора, подано його псевдонім, як наприклад, „україніст". За 27 років творчої діяльности доробок проф. Рудницького обіймає 751 позицію. Його праці друкувалися в 99 періодичних і неперіодичних виданнях, а саме: в 47 часописах, 45 наукових журналах і 7 популярних журналах. Вони появлялися семи мовами: українською, польською, чеською, німецькою, французькою, хорватською і англійською. Проф. Рудницький є автором коло двадцяти книжок і коло тринадцяти брошур. Його роботи можна поділити на групи: монографії, наукові доповіді, словники й підручники, збірки фольклору, книжкові огляди й звіти. Ці роботи обіймають різні ділянки, а саме: ономастику, лінґвістику, лексикографію, бібліографію, фольклор, літературу й літературну критику тощо.

Отже, праця д-ра Мандрики це не тільки систематичний і добре зорганізований біографічний і бібліографічний огляд, але також взірцева студія про життя і творчість одного з кращих українських науковців, який протягом останніх 24 років гідно репрезентує українську науку на світових конґресах і з'їздах.

Володимир Жила

Приклад для молоді

Ілярій Мельник

Гарним прикладом до наслідування для всієї української молоді є студент медицини на Торонтонськім університеті й абсольвент Королівської Музичної Консерваторії — Ілярій Мельник. У дні 15 листопада 1961 під час врочистої градуаційної церемонії в Конвокейшен Голл при Торонтонському університеті Ілярій Мельник одержав диплом покінчення музичних студій та всіх вимог т. зв. ассосіейт шіп діплома. Крім фортепіяну студіював він гру на скрипці та на акордіоні й цими обома інструментами володіє бездоганно.

Батько Ілярія є секретарем Відділу 418 УНСоюзу і вся рідня від перших днів приїзду до Канади є серед Союзової великої родини.

Вашинґтонська хроніка

Українці Вашинґтону відзначили Роковини о. Маркіяна Шашкевича

Українська громада в місті Вашинґтоні відзначила 150-ліття народин Пробудителя Галицької України о. Маркіяна Шашкевича 3-го грудня 1961 року по полудні в Лайонс Голл будинку.

Академію відкрив д-р Євген Ґіль, голова Об'єднання Українців м. Вашинґтону, яке організувало цю академію. Обширну й змістовну доповідь про життя й творчість о. Маркіяна виголосив о. д-р Василь Макух, ректор Української Католицької Семінарії у Вашинґтоні. „Веснівку" й „Підписся" М. Шашкевича деклямували Петрусь і Ярко Ставничі. За цим слідували пісні, що їх виконував добре відомий чоловічий квартет у складі панів: Петра Круля, Євгена Гіля, Володимира Процінського та Юрка Луцького. Квартет проспівав: „Та забіліли сніги" — музика М. Лисенка; „Задзвенімо разом браття" — муз. С. Воробкевича та „Не згасайте ясні зорі" — муз. В. Матюка. Студент Олег Єржківський читав „Побратимові" о. Шашкевича. Вперше виступив хор студентів богословів Української Католицької Семінарії під орудою Павла Бумбара, виконуючи релігійні пісні.

Фортепіяновий супровід квартетові давала п. Марія Ставнича. Інженер В. Сім'янцев вуглем виконав портрет о. М. Шашкевича та подарував його українській католицькій парохії св. Родини у Вашинґтоні для її нового приміщення.

В цьому новому кращому приміщенні в будучому будуть відбуватись усі імпрези Об'єднання. Для вигоди автоводіїв є резервована площа для вільного паркування 150 автомашин.

Мистецька виставка Л. Морозової

Заходами жіночої секції при Об'єднанню та при співпраці пань Л. Івченко та К. Корбутяк і інж. В. Сім'янцева 19-го листопада відбулась виставка образів п. Л. Морозової з Ню Йорку. Виставку влаштовано в приміщенні української православної парохії св. Андрея. На виставці були краєвиди з України і з інших країв. Після виставки відбулось чайне прийняття і виміна думок про український мистецький світ та про минуле. Продано сорок образів.

Демонстрація проти СССР

Організації Визвольного Фронту відділів Балтімор і Філядельфії демонстрували у Вашинґтоні перед будинком амбасади СССР у зв'язку з відкриттям вбивника бл. п. С. Бандери. Демонстранти носили транспаренти в англійській мові, про боротьбу українського народу. Роздано 10,000 летючок про затяжну боротьбу проти Москви. До демонстрації приєдналися й українські мешканці столиці.

Нові імпрези у Вашинґтоні

Хай пані і панове не забудуть оцієї дати: 13-го січня 1962 р. ОУВ влаштовує Маланку в готелі Вашинґтон. Об'єднання запросило українську оркестру п. П. Малиновського з Честеру, Па. Це перший раз українська оркестра буде грати на Маланці! Всі мило забавляться.

Академія з приводу Роковин 22-го січня відбудеться 21-го січня 1962 р. в Пірс Гол будинку Юнітеріен Черч.

Мирон Пилипець

Мистецька виставка УСОМ у Торонто

Найбільш успішна і якістю виставлених творів і числом відвідувачів була 4-та річна виставка УСОМ у власній ґалерії при 140 Бетирст у Торонто.

Участь у виставці взяли мистці з більших місцевостей Канади (Торонто, Вінніпеґ, Едмонтон), присвячуючи свою участь особі та творчості Тараса Шевченка в 100-річчя його смерти.

В каталозі виставки читаємо такі прізвища учасників: Катерина Антонович, Степанія Базюк, Микола Бідняк, Юліян Буцманюк, Дарія Ємець - Кравців, Іван Кейван, Василь Курилик, Мирон Левицький, Леонід Молодожанин, Галина Новаківська, Ірина Носик, Петро Сидоренко, Аріядна Стебельська, Степан Стеців, Анатоль Струвер, Ірина Шумська, Юліян Тарнович, Омелян Теліжин, Дарія Залеська і Дарія Залуцька.

Виставка тривала від 9—17 грудня 1961 р.

Короткі вістки

● Статистика з 1960-го року ствердила, що число індіянського населення в цій країні збільшується. Історики обрахували, що в 1492 році, коли відкрито Америку, тут жило коло 850,000 індіян. При кінці 19-го століття індіян залишилося було тільки малощо менше як 250,000, а в 1960-му році перепис населення занотував на терені ЗДА 509,147 індіян.

● Американське Бібліотечне Товариство стверджує на основі даних із 100 міст, що американці більше тепер читають, як давніше, і що предметом їхньої лектури є поважні твори про американську і закордонну політику.

ТАРЗАН, ч. 4770. Постріл!

Несподівано ця розвідча партія рішуче затрималася... Далекий постріл із револьвера порушив передсвітанкову тишину!

— Запізно, — лементував Френк. — Але як він сподівається вийти з того всього ціло? Тарзан здвигнув раменами.

— Легко. Той близнюк, що залишився живим, оповідатиме історію про самооборону, заявляючи, що він є Джаном... Чи ви зможете довести інакше?